

באהבה ובאמונה

בס"ד • א כסלו ה'תשפ"ו • תולדות • גליון 1533 • נא לשמור על קדושת הגליון

העלון מופץ ב-50,000 עותקים
לפרסומים והקדשות בעלון ובאתר: 026461302
headoffice@emeir.org.il
ההכנסות קודש למכון מאיר
תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד

כניסת השבת: ירושלים 16:01 ת"א 16:19 חיפה 16:09 ב"ש 16:17
צאת השבת: ירושלים 17:15 ת"א 17:17 חיפה 17:14 ב"ש 17:15

נכון לעכשיו

הרב דב ביגון ראש מכון מאיר

יהיו כל דבריך בנחת לכל אדם

"הקול קול יעקב" (בראשית כז כב). רש"י מפרש: "שמדבר בלשון תחנונים: קום נא, אבל עשו בלשון קנטוריא דיבר: יקום אבי".

אישיותו של האדם ניכרת מסגנון דיבורו - כיצד הוא מדבר אל כל אדם ובפרט אל אביו ואמו שמצווה לכבדם, ואכן יצחק אבינו ע"ה ידע להבחין בסגנון הדיבור בין יעקב הצדיק לעשיו הרשע.

הרמב"ן, באיגרת שכותב לבנו, מדריך אותו: "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמן, שיהיו כל דבריך בנחת לכל אדם ובכל מקום ובכל זמן ובזה תינצל מן הכעס המביא לאדם צרות רבות".

לדבר בנחת, אין פירושו רק לא לצעוק אלא לדבר באופן שיביא נחת רוח למי שאתה מדבר עמו, ולא לצער ולהכאיב לו.

נכון לעכשיו "קולו של יעקב", המדבר בלשון תחנונים, בנחת רוח ומתוך רצון לעשות נחת רוח וטוב לבריות, צריך להיות נר לרגליו לא רק בשיח המשפחתי בין איש לאשתו ובין הילדים להוריהם, אלא גם בשיח הציבורי. עלינו ללמוד להקשיב איש לרעהו גם כאשר אין הסכמות וישנם חילוקי דעות. לא לקנטר, לצער או להכעיס את השני ח"ו.

ומתוך כך יתקיימו בנו דברי דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל: "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב. נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו" (תהילים לד).

מהמצפה לניצחון ולישועה השלמה *נר נאמן ב'אן*

תכל'ס, איך מעשרין מלח?
הרב אמיר דומן 2

התפילה סיבת העקרות
הרב אברהם אנגל 2

בכל - מכל - כל
הרב יורם אליהו 3

הסכמי שלום עם הפלשתים
הרב אורן טרבלסי 3

לחפור שוב את
הבארות
הרב חגי לונדין
8

"אשרי ה' שככה לו.
אשרי ה' שישאל הם בניו"
הרב יואב מלכא סיפור 4

בחזרה לעתיד
הרב ליאור לביא 5

מלחמת גוג ומגוג
הרב שלמה אבינר 8

בשלות רגשית ונפשית בנישואין
אסתר אברהמי - זוגיות

מתלוננים על הילד שלי...
אורית דהן - חינוך

ערוץ מאיר לילדים בעמוד 7

לתרומות למכון מאיר:
בטלפון 02-6461328
באתר meirtv.com
או סרקו את הברקוד

- אלפי שיעורים
- קירוב רחוקים
- מאות תלמידים
- ערוץ ילדים
- אולפן גיור

היו שותפים
בהוספת יהדות באהבה!

תכל'ס, איך מעשרין מלח?

התשובה ממש פשוטה, למען האמת: בדיוק כמו שמעשרים מים, או גמלים ופרות. או הילומים. או זהב ופנינים, או כוכבי ים, או כובעי ים.

או תבן. פשוט נותנים "מעשר מכל". קשה? לא קשה. ואם אתה מסתבך בשיעורי בית עם כפל וחילוקי שברים, תמיד תוכל להיעזר בסבא אברהם, שכבר סלל את הדרך להפרשת מעשר ונתניתו לכהן: "וּבְרֵךְ אֶל-עֲלֵיוֹן אֲשֶׁר-מִגַּן צְרִיף בְּיָדָהּ! וַיִּתֵּן לוֹ (=אברם למלכי צדק) מַעְשֹׂר מִכָּל".

לא רק אברהם, גם יצחק ויעקב הפרישו "מעשרות" מרכושם לטובת אנשי קודש ומטרות קודש בעולם. **יצחק** בפרשתנו מצא "מאה שערים": "ורבותינו אמרו: אומדן זה למעשרות היה". **יעקב** **אבינו** הגדיל לעשות, והפריש לא רק מרכושו, אלא אחד מבניו - את לוי, והקדישו לעבודת ה' לדורות עולם.

אברהם היה חי בראשית חיי יעקב ועשיו, ופעיל עד אחרית ימיו. וכי לא ידע עשיו את הנהגתו עתיקת היומין של סבו? אם אתה סוחר בהמות, אתה נותן מעשר בהמה. אם אתה בעל בארות מים, תן מעשר מים בחינם לעולי רגלים! ואם אתה בעל מכרות מלח או מאגרי קש ותבן ועליהם אתה בונה את הונך - אז קדימה, צדיק, תעשר בבקשה את המלח ואת התבן שלך, ותחזיק כמה אברכים בבית המדרש של שם ועבר! מה כאן הסיפור? הרבה דרשות נאמרו ונכתבו כדי להסביר מה בדיוק היתה שאלתו של עשיו בדבר עישור

המלח והתבן, ומדוע דווקא היא הפכה לסמל המרמה וההתחזות שלו נגד אביו יצחק. היסוד המשותף לכולן הוא ההבנה שעשיו לא שאל "אם" צריך לעשר, אלא "איך". כלומר הוא כבר "החליט" שצריך לעשר מוצרים כאלו, ונשאר לו רק "להתייעץ" עם אביו איך בדיוק. **בכך הציג לפני אביו דמות של "בן עליה" שסולל לעצמו דרך אישית בעבודת ה', מפגין ביטחון ב"צדקת הדרך", ומאידך "בעל הכנעה" לצדיק הדור, שמראה שיחד עם כל ה"עצמאות" שלו, הוא כפוף ומתייעץ על פריטי הדרך ש"בחר בה".**

אך בכל זאת, מה מיוחד במלח ותבן, ששונה משאר כל סחורה ורכוש? מדוע ה"החלטה", כביכול, שהם ראויים למעשר, מהווה "חידוש" בכלל, ועוד כזה חידוש שהצליח לבלבל את יצחק לכמה רגעים? וגם אם אכן, משום מה, נראה בכך חידוש - מה הבעיה לעשר? פשוט תשקול, תחלק בעשה, ונגמר הסיפור! מה זה "האיך מעשרין"? אלא שאם באמת היה מדובר ב"סחורה ורכוש", לא הייתה שאלה ולא חידוש. סוחרי המלח "המתעשרים החדשים" שניצלו את המהפכה האחרונה בתחום הסחר במלח (סדום...) (ש'אולי) באו להתייעץ עם אברהם או יצחק האם ואיך ניתן להשתתף איתם ולתרום מהונם ל"מוסדות" שתחת הנהגתם, בוודאי קיבלו תשובה פשוטה ביותר - "ניתן לתרום מכספי מעשר..." ואולי גם היה סעיף 46, למה לא.

אבל עשיו בכלל לא בכיוון. מבחינתו ב"מעשר" לא

מדובר על הדרך בה אדם נעשה שותף למטרות טובות, כשהוא מבין שהצלחתו ורכושו אינם מטרת לעצמן, אלא מתנה משמים, וזכות להיות שותף לקב"ה בהגדלת הטוב והקדושה בעולם. לא בשביל עשיו "איש הצייד"! צייד הוא הנאה מהרג שלא לשום תועלת. זוהי ביזה נבזית של הטבע והמציאות רק "כי הוא יכול" ואין מוחה בידו. אך עשיו הבוזה כל דבר שאינו גורם לו סיפוק "כאן ועכשיו", ומוכר בכורה בעבור נזיד, לא יכול כמוכרן לרמות את אביו כך בגלוי. הוא ממציא "חידוש": גם הצייד יכול להיות "עבודה צורך גבוה!"

אבל איך? הרי זה הכול לסיפוק עצמי, שיא ה"לא לשמה"! בא עשיו וטוען: מצאתי דרך חדשה בעבודת ה' - "מתוך שלא לשמה, אבוא לשמה". והדוגמא - אני אמנם צד להנאתי, אבל עושה מזה גם מטעמים לאבא! והנה אני "עולה הקבצה" ובא "עוד יותר לשמה", ושואל כאילו שאלת "יעקב איש" תם: איך מלח ותבן, שכל עניינם הוא "שלא לשמם" (מהר"ל בגור אריה) - נעשים "לשמה"? איך כדאי לעשר אותם? איך הכי נכון "להשקיע אותם" בעסקי קודש? באוהלי שם ועבר, או אולי בארגוני קירוב רחוקים ע"ש אברהם ושרה? אולי בכלל בגמ'חים ללא כוונת רווח?

אך כידוע, "העוסק שלא לשמה בא לשמה" רק אם זהו חפצו הפנימי, ולא העושהו קרדום. על כן התגלה קולונו וזדונו, ויעקב נטל ממנו גם את "חידושו" - ב"צודו" את הברכות לשם שמים.

פותחים סידור

חיבור מחודש לעבודת התפילה

הרב אברהם אנגל*

התפילה סיבת העקרות

יצחק ורבקה מתפללים לפרי בטן. מהתפילה הזאת כמו מעוד תפילות שבספר בראשית אנו לומדים יסודות בסיסיים מאוד לגבי משמעותה של תפילה. הפעם נעיין בפירושו הנפלא של רבנו בחיי בן אשר על התורה.

על הפסוק "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא" - מדייק רבנו בחיי: היה ראוי להקדים ולומר "ותהי רבקה עקרה" ואחר כך "ויעתר יצחק לה'... כי עקרה הוא". רבנו בחיי מצביע על בעיה תחבירית בפסוק. בתבנית הלשון המקובלת אצלנו אנו מקדימים את הצורך לתוצאה, או את הבעיה לפתרון. הייתי רעב לכן אכלתי. הייתי עייף ולכן ישנתי. לכאורה הפסוק היה צריך להיכתב כך: ותהי רבקה עקרה ויעתר יצחק לנכח אשתו. להקדים את הבעיה - העקרות של רבקה, ולאחר מכן הפתרון הוא התפילה.

מבאר רבנו בחיי "ומה שהקדים התפילה, ייתכן לומר שהקדים העיקר" מתוך כך שהתורה הקדימה את התפילה, מסתמן שהתפילה היתה ה"בעיה" והעקרות היתה הפתרון. כלומר הקב"ה רצה שיצחק ורבקה יתפללו אליו, לפי שהקב"ה

אב רחום וחנון הוא רוצה מאיתנו רק דבר אחד שנהיה איתו בקשה, שנתקשר אליו - שנתפלל אליו. כפי שראינו בדבריו של רבי נחמן מברסלב שתפילה היא לשון חיבור, כמו "נפתולי אלקים נפתלתי" - עכשיו התחברתי עם בעלי, אומרת רחל, כשנולד נפתלי.

מטרת התפילה היא שנתחבר ונהיה מקושרים לה' כל העת. לפעמים אנחנו לא מתקשרים (מתפללים) כי אנחנו שוכחים אותו, או עסוקים בהבלי העולם, ואז הקב"ה נאלץ לצבט אותנו, כדי שנצעק "איי"! לבדוק אם אנחנו חיים. כאותו רופא שרואה אדם שרוע ברחוב ורוצה לבדוק אם הוא בהכרה הוא צובט אותו, וכשהוא צועק זה סימן שהוא חי. כך כשאנחנו מתרחקים ממנו, הקב"ה מביא עלינו חסרונות וצרות כגון: עקרות, מחלות, בצורת, מלחמות, וכל זאת דווקא מתוך אהבתו הרבה והגעגוע העז שלו אלינו, באומרו: תקשרו - תתפללו, וכשנראה שאתם אתם, אסלק מכם את כל הצרות שאין לי כל עניין בהם. ומסיים רבנו בחיי: "ומכאן יש ללמוד עוד על כוח התפילה שהיא גדולה מאוד, ואפילו לשנות הטבע".

מתאוה לתפילתם של צדיקים כמאמר חז"ל: (תנחומא תולדות ט') ולמה נתעקרו האימהות? אמר רבי לוי בשם רבי שילא דכפר תמרתא ורבי חלבו בשם רבי יוחנן: שהיה הקב"ה מתאוה לתפילתם. אמר הקב"ה: עשירות הן, נאות הן, אם אני נותן להם בנים - אינן מתפללות לפני! ולכן עשה הקב"ה את רבקה עקרה, כדי שיצחק ורבקה יתפללו אליו.

מתוך כך מובן הפסוק ויעתר יצחק לנוכח אשתו כי עקרה היא. וכדברי רבנו בחיי, "ולמדנו שאין הכוונה שתהיה העקרות סיבת התפילה, שאם כן, הסיבה עיקר והתפילה טפל לה, אבל... התפילה סיבת העקרות, ולומר לך שלא נתעקרה אלא כדי שיתפללו שניהם על הדבר, לפיכך הקדים התפילה, שהיא העיקר והסיבה הראשונה שבשבילה בא העקרות לרבקה אמנו..."

ליתר ביאור נחזור על דברים שלמדנו כבר בעבר. בתחילת המלחמה היה אחד הבנים שלי בעזה ללא טלפון ימים רבים. כל מה שרציתי באותה עת, שהוא ירים טלפון, שיתקשר, שאשמע ממנו ולו מילה אחת 'אבא הכל בסדר'. הקב"ה הוא כמו

התורה הגואלת

שיחות

הרב צבי יהודה לפרשת תולדות

בכל – מכל – כל

א. זוגיות הפרשיות.

לימדנו הרב צבי יהודה, דברי אלוקים חיים מופיעים אלינו בסדר זוגי, כל לימוד ועיון, מתגלה ומתברר יותר במימד כפול, כנאמר בתהילים "אחת דיבר אלוקים שתיים זו שמעת". זוגיות אינה פירוד אלא שלמות של התגלות, של דבר אחד שמתגלה בשתיים, "אחד אלוקיני שבשמים ובארץ". ריבוננו של עולם אחד, והוא מתגלה בתורה בשתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל-פה. כל דבר שבעולם, כדי ללמדו היטב, יש ללמוד אותו בשני צדדים, קודם כל נפגשים עם עצם הדבר, בעצם העובדה שהדבר הזה קיים, ואחר כך יש מקום לפרט מה הדבר הזה אומר לנו. יש את מציאות הדבר, ויש את התפרטותו אלינו.

גם בפרשיות התורה, בדבר ה' אלינו אנו נפגשים בדבר הזה. הזוג הראשון הוא "בראשית-נח", שהן פרשיות שעוסקות בנושאים אנושיים כלל עולמיים. פרשיות, "לך-לך - וירא", הן זוג הפרשיות של אברהם אבינו, בפרשת לך-לך אנו נפגשים בעצם המציאות של אברהם אבינו, ובפרשת וירא הולכת ומתפרטת אלינו דמותו ומעשיו. פרשיות, "חיי-שרה - תולדות", יצחק אבינו. "ויצא-וישלח", יעקב אבינו. "וישב-מקץ, בני יעקב. ויגש- ויחי",

לע"נ חתני הרב אהרון אנקרי זצ"ל

הרב יורם אליהו
ר"מ במכון מאיר

אמונה הוא הלימוד הגדול ביותר, "דע את אלוקי אביך ועבדהו".

בישיבתנו, אמר הרצי"ה, ענייננו המיוחד הוא השאיפה לכללית האלוקית הגדולה ביותר. שאיפתנו היא לכל התורה כולה, שרק בכלליותה ובשלמותה היא "תמימה משיבת נפש". מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו, למי נאה למלל גבורות ה', למי שיכול להשמיע כל תהלתו. אנו שואפים לכלל, כל התורה כולה, (שכוללת לימודי אמונה), כל כלל ישראל כולו, כל נשמות ונפשות ישראל, כל הצדיקים, הבינוניים, והרשעים, שראשי תיבות שלהם הוא צבור, כל ארץ ישראל, מתוך הכרת הקדושה שמקיפה את כולה. (שמעתי שפעם התבטא במילה אחת ואמר שעניין הישיבה הוא פליית (ופירט כמו שהסברנו).

יהיו הדברים לע"נ חתני האהוב, הרב אהרון אנקרי זצ"ל, שהשבוע בכ"ו חשון מלאה שנה לעלייתו בסערה השמימה, הרב אהרון, זכה להיות מלא בתורה בבחינה הזו של כוליות, היה מלא בגמרא, בעיון בש"ס בהבנת ראשונים ואחרונים, היה מלא בלימודי אמונה בעומק רב, ובעיקר קנה העמקה מיוחדת בכתבי מן הרב קוק זצ"ל. היה מלא בידיעת ההלכה ופסיקתה, ידע זה היה מבוסס על היקף רחב מאוד של ידיעת ההלכה ממקורותיה, עד אחרוני הפוסקים בדורנו. ורכש ידיעות עמוקות בפנימיות התורה. מאמרים שלו שיצאו לאחורונה, גילו לנו עד כמה היה לו ידיעות רבות בפנימיות התורה. בספר שיצא בימים אלו, 'פעמון זה ורמון', מתגלה מקצת מגדולתו, ומתחדדת ההבנה, איזו אבדה גדולה היא זו לנו, ולעם ישראל כולו. תנצב"ה

השבטים בתור ראשית ההופעה של עם ישראל. "שמות-וארא", טיפולים והכנות אלוקיות לקראת יציאת מצרים. "בא-בשלח", עצם המעשה של יציאת מצרים וקריעת ים-סוף. "יתרו-משפטים", מעמד הר-סיני ומתן תורה. בפרשת יתרו נפגשים בעצם מעמד הר סיני, ובעשרת הדברות, ובפרשת משפטים פרטי מצוות בין אדם לה' ובין אדם לחברו. "תרומה- תצוה", ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", הציווי להקמת המשכן. "ויקהל-פקודי", קיום הציווי של הקמת המשכן. וביניהם פרשת כ-תישא שמפוצצת את הסדר, היא מחוץ לסדר העקבי, בגלל חטא העגל, לחטא אין צירוף, ולכן לפרשה זו אין 'בן זוג' מקביל.

ב. כוליות.

בפרשתנו, אומר יצחק לעשו, "מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל", הרצי"ה מתייחס למילה זו ומסביר על-פי הגמ' בבא בתרא (טז, ב), שזה מה שאנו אומרים בברכת המזון, "הרחמן הוא יברך אותנו... כמו שנתברכו אבותינו, אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל". הגמ' מבררת ש"כל" מתייחס לאברהם שנאמר, "וה' ברך את אברהם בכל", "מכל" מתייחס ליצחק, כמוזכר בפסוק שהבאנו, ו"כל" מתייחס ליעקב שאומר, "וכי יש לי כל", כל, הוא עניין מיוחד לאבותינו.

והוסיף הרב על-פי-זה, ירושלים מקודשת מכל ארץ ישראל, היא מרכז כל ארץ-ישראל, התורה צריכה להתגלות בה. התורה כוללת את כל מקצועות התורה, וכוללת כמובן גם לימוד אמונה, ולימוד

הסכמי שלום עם הפלשתים

בתורה מופיעה תופעה מרתקת של כריתת הסכמי שלום בין אבות האומה אברהם ויצחק עם הפלשתים. בפרשת וירא מסופר שאבימלך בא עם פיכל שר צבאו לאברהם וביקש לכרות עימו ברית. אברהם אמנם הוכיח את אבימלך שעבדיו גזלו ממנו באר מים, אך בסופו של דבר נתן לו שבע כבשות וכרת עימו ברית. הברית של אברהם נתנה לאומות העולם אחיזה ושלטיה בא"י בלי אפשרות לפגוע בהם. והברית אכן

המשיכה עד ימי דוד שבבואו לכבוש את ירושלים היה צריך להסיר את העיוורים והפיסחים¹, דמות פסלים שהחזיקו בפיהם את כתב השבועה של אברהם לאבימלך: אם תשקור לי ולניני ולנכדי.

בעקבות הברית אנו מוצאים בחז"ל ביקורת לא פשוטה על אברהם. לפי המדרש² הסיבה לעקידת יצחק הייתה הברית שכרת עם אבימלך, וכך מפרש גם פרשן הפשט הרשב"ם³. "נתגאית בבן שנתתי לך לכרות ברית ביניכם ובין בנייהם. ועתה לך והעלהו לעולה וראה מה הועילה כריתות ברית שלך". יתרה מזו, ממשיך המדרש⁴ לספר על ההשלכות הקשות של ברית אברהם. "אתה נתת לו שבע כבשות בלי רצוני כנגד כן בניו מחריבין מבניך שבע משכנות ואלו הן אוהל

עומק הפרשה

הרב און טרבליס ר"מ במכון מאיר

כשבאה לבקש שכרה אמר לה האריה לא די לך שהיית בפי ולא אכלתי את ראשך ואת מבקשת שכר נוסף? זה מה שאפשר לצפות מאריה וזה מה שניתן לצפות מגזלנים כמו פלשתים. מה שלא פגעו והרגו את יצחק החשיבו לעצמם כחסד גדול. עם אנשים כאלו יצחק מוכן לכרות ברית, ועוד לאחר הביקורת משמים על בריתו של אברהם? אלא שההפך הוא הנכון. יצחק מחנך ומלמד מהי הדרך הנכונה לעשות הסכמי שלום. יצחק לא מגיע ממקום של חולשה אלא נאבק בפלשתים על האחיזה בארץ ישראל. הוא חוזר ופותח את הבארות שחפר אברהם וסתמום פלשתים וממשיך לחפור בארות משלו. לאחר מכן עובר יצחק לבאר שבע שם חופרים עבדיו באר שביעית במספר. שלוש שחפר אברהם, שלוש שחפר יצחק בנחל גרר עשק שטנה ורחובות, והבאר השביעית בבאר שבע.

הפלשתים רואים את הבעלות שיצחק מפגין בארץ ומבינים שיצחק לא הולך לוותר, וכשיכול יגרש אותם מארצם, לכן בא אבימלך ומבקש לחדש את הברית. אך יצחק לא נפל בפח. דקדוק הפסוקים מורה שיצחק לא כרת ברית אלא רק נשבע לאבימלך. "וישכימו בבוקר וישבעו איש לאחיו". ברית, היא קשר קבוע שמחייב גם את זרעו של יצחק. לעומת זאת, שבועה חלה רק בין יצחק לאבימלך

המשך המאמר בעמוד <

"אשרי ה' שככה לו" אשרי ה' שישראל הם בניו"

שבהן אזלו עקב מאות פניות מאז פרוץ המלחמה. "בשבוע הבא יהיה לי" השיב בעל הגמ"ח. לא חלפו 24 שעות ומיאתי לבשר לו שכבר בשבוע הבא יוכל להיות עטור תפילין. טאטע!! העם הזה כבש את לבי. ואותך?

הבהרה סיפורי המדור: מהם סיפורי אמת "מטושטשים" של בע"ת (ובתוכם הכותב). ורובם פרי ה"דמיון" או חלקיקי אמת ש"חבורו יחידיו". אלא אם יצוין אחרת ymalka02@gmail.com

צרידה לרמוז על רצוני וכבר תמלאהו עד תום. התקשרתי אליה. תכף הרעיפה עלי שפע ברכות מלב ליבה. "דודה!!" אמרתי לה "האבות הקדושים בוכים עלייך..." "למה בוכים מסכנים? מה קרה להם?".

"כי כל יהודי יקר להם... וגם אמא מז'לטוב ואבא אברהם בוטבול, כמה הם בוכים עלייך בגן עדן! דודה, זה כל כך לא מתאים לתמימה כמוך לרעות בשדות זרים..." אמרתי ופרצתי ביבבת בכי אמיתי. "טוב טוב מותק, אני לא אדבר איתן יותר. טוב טוב אל תבכו. הבכי שלכם הורג אותי... ד...ד..." נסתיימה שיחתנו.

עוד זמן חלף. מכלוף דודי האהוב, אח אמי נפטר והבנים אובדי עצות: מי ידריכם במעשה המצבה ומי ישא דברים לזכרו? "הבן של מרגלית הוא רב, בטח ידע מה לעשות." הסכימו פה אחד.

ואכן עמלי נשא פרי וכי טוב המצבה היה לשיעור רצונם ואף בימי השבעה מניתי ממעלותיו בפני קהל ועדה בשעת בין ערביים. על חוט החשמל ממול היו סדורות בשורה ארוכה ציפורי דרוור מתרוננות ובהשראתן סיימתי דרשתי ואמרתי: "לו ידענו סוד שיח שיחתן של ציפורים היינו מונים עוד ועוד ממעלות הנפטר..."

חלפו שנים... שואת ה-7 באוקטובר ניחתה עלינו... 10...9...8

בת דודתי בתה של ניצולת המיסיון מתקשרת. "מה שלומך יואב? איך אתה מרגיש ועל מה אתה חושב בימים אלה?". סיפרה לי שהיא מכה על חטא על כל אותן השנים ששירתה בנאמנות עזתיים להביאם לבתי מרפא בישראל אך מעתה אין בה קמפוז רחמנות עליהם. עכשיו מעניין אותה רק הכאב של העם שלה. פסססס... ומאז חוט זהב קושר אותנו יחדיו. מפעם לפעם מבקשת ממני להתפלל על צרותיה וצרות משפחתה. עיתים מקשה שאלות אמונה נוקבות וכבר מדליקה נרות שבת כמספר בני הבית, מליטה פניה ומברכת כל אחד כפי הצריך לו. גם סיפרה על מעמד הפרשת חלה שהשתתפה בו ונתעצמה. וזמרת דתיה מהעיר דימונה שהזמינה אותה להופעתה וכמה התרגשה להיות חלק מציבור הנשים, שירתן ותפילתן...

חלפה שנה וחמיה נפטרה. חובת הקדישים כבדה על בנו ודודתי שואלת האם אוכל להיכנס תחתיו. הסברתי לבעלה מעלת הקדיש לכן ולא, ונתרצה. ומאז לא מוותר על תפילות היום והקדישים המשובצים בהן. וכבר משתתף קבוע בשיעור גמרא בין מנחה לערבית וכולו פליאה על עומק חכמתה של תורה שבעל פה.

עוד זה יוצא וזה בא... והנה אחיה מבקש לשוחח איתי. הוא, שמוכר כ"אתיאסט" מושבע וריח יהדות אין בו ואף עושה להכעיס: "שמע יואב מאז ה-7 באוקטובר אני לא ישראלי. אני יהודי! זהו, יצאתי מהארון". זה בוער בי ואני לא יכול לשמור את האמת הזו לעצמי אבל חברים שלי לועגים לי. תגיד איך אני יכול להסביר להם שבינינו? ... אנג אני חושב להתחיל להניח תפילין..."

הזדרזתי לגמ"ח התפילין שביישובנו. הספרדיות

כבן קיבוץ, חשוב הייתי בעיני קרובי משפחתי כיצור נעלה ורפוד וזהר אבק כוכבים. כה קסמו להם מרחבי השדות, מטעי הכרמים והפירות, מתבן הרפת נודף ניחוח החציה, ועל כולנה יופיה של הכנרת.

מדי קיץ היו פוקדים אותנו בהמוניהם, מבקשים להיות אורחים לרגע בקהילת "חוצנים" תבוניים שכמותנו. יפי הבלורית והטוהה, נסיכי אדם. כן! עד כדי כך זרח כוכבם של הקיבוצים בכלל ושל קיבוצנו בפרט, הודות לרגלי הענקים שדרכו, חיו ופעלו בו ובצילים הייתי מתהלך אף אני בילדותי ובנעורי.

ואני! ילד פשוט רגיש ומופנם שאדרת הקיבוצניק ה"טרזני" גדולה הרבה מכפי מידותי. נוטה לחזור אחר יופי ושירת הטבע יותר מאשר לדהור בלא אוכף על גבה של הסוסה "עשורה" או להכריע בידיים חשופות את זכר כבש ה"מרינו" כשמשוון ב"כרמי תמנתה". ילד "שבתני". מביט בתנועת העננים ומדמה במ דמות דב פרה סוס וגירף...

ובטיולי הכיתה, בהפוגות שבין הגשמים, מתבונן אחוז פליאה ב"חלון גינה" פשוט ורוקח שירי מתמצית ריקמתו של הטבע:

"בתוכו של ירוק לאבוד משתוקק / הרחק משאונו של המון / אמצעי להיות את חוקי לחוקק / את בוקרי לא יפריע שאון השעון..."

קלסתר פני נוגה ומהורה, משורטט בידי נשמה ענוגה שמטביעה בי חותם של זרות כאילו איני בן מקומי כלל.

שמץ התנשאות על קרובי אלה לא פשה בי מעולם. וכל כך אהבתי לבקרם. רק קרבתו לשיכון העולים באשקלון וסבתי מז'לטוב נשקפת מן החלון וזועקת במרוקאית עסיסית: הוולד ד' מרְגָאליט, אַשְפּוֹן זַיִן! ("הנה הבן של מרגלית! איזה יפה!)" מלטפת את רעמת שערי, מגפפת ונושקת לי.

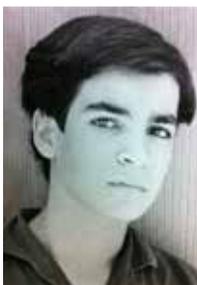
ובמושב מבטחים, דודי משה. איש אדמה הוא. כמה אהבתי לשוטט בין ערוגות החצילים העגבניות והקישואים שבשדותיו. וסבי שלמה תכף שהיה מבחין בי החל ממלמל בלא הרף ועיניו מצועפות דמע חם. פעם אמר לי אבי שאלו הן ברכות שהוא מברך אותי.

נשמתי הרודפת אותי משחר חיי השיגה אותי "בין המצרים" וחזרתי בתשובה. הדבר התפרסם בחוג משפחתי וכיוון שאבדה עצתם איך לנהוג ב"הוד מעלת" הפליאו בי סלסולי כבוד.

חלפו שנים... והנה בת דודתי מתקשרת אליי בבהילות. עצת קדושים היא צריכה. אמה נלכדה ברשתן של שתי נשות מסיון ולא הועילו כל תחנוניה להפרישה מן העבירה.

"הן כל כך טובות לב" היא אומרת לבתה, "מביאות לי נרות שבת וספרי קודש... אפילו עזרות לי במשק הבית וקונות לי במכולת... תראי איזו חצאית הן קנו לי אתמול..."

"אבל אמא הן מיסיון..."
"תשתקי! טוב לי ככה. אני אוהבת אותן והן אותי..."
"יואב" היא מתחננת "תעשה משהו!!"
ובאמת דודתי זו אחות אמי די לי בנקישת אצבע

תמונה מגיל 14

בְּאֵרוֹת מְרִיבָה וְתִקְוָה

ציפורה רוזנברג

יִצְחָק מִסְמֵל בְּגִבּוֹרָה
הַלִּיכָה בְּתֵלָם וְשָׂדֶה
סְלִילַת דְּרָךְ וְדִגְמָא
עֲבוֹר דְּוֹרוֹת וְאָפָה

מְעַמִּיק עֵצָה וְשָׂרְשִׁים
מוֹצֵא מֵאָה שְׁעָרִים
חוֹפֵר בְּעֵמֶל בְּאֵרוֹת
בְּתֵנָא יִדְוֵעַ מֵאֲבוֹת

לֹא נִרְתַּע מִמְרִיבָה
עַל עֵשֶׂק וְשִׁטְנָה
מְחוֹלֵל בְּרִית שְׁלוֹם
נְגוּזָה בְּיַעַף פְּחָלוֹם

רוֹאָה בְּעֵינֵי טוֹבָה
בוֹר בְּאֵר וְתִקְוָה
מְשֵׁם מְגִיחַ צֶנוֹר
מְזָרִים שְׁפַע אוֹר

אוֹנֵי נִלְמַד וְנוֹכַל
לְשִׁקֵּם רְחוּבוֹת
לְצַפוֹת לְגֵאָלוֹת
עַל אֵף חֲרָבְנוֹת

גַּם בְּאֵרֵי זִיקִים
שְׁסִתְמוֹם פְּלִשְׁתִּים
יִבְנֶנּוּ מְרָאשִׁית
יִרְאוּ אַחֲרֵית

אָרֶץ יִשְׁנֶה חֲדָשָׁה

לתגובות ziporaro@gmail.com

תמיד טוב שיהיה לך בכיס!

חדש! ניצונות לפרשה

רעיונות קצרים על פרשת השבוע ועל מועדי השנה במהדרות כיס!

www.ChavaBooks.co.il | 02-9973168

בחזרה לעתיד

בשביל הנשמה
הרב יאור לביא ר"מ במכון מאיר

"אז שמירת נגיעה היא לא רק עניין דתי בעיניי. והקונספט הזה של 'עד החתונה' הוא לא עניין דתי, הוא עניין נשי והערך שלנו כנשים בעיני זה לא רק ברמת הפרט אלא ברמת הכלל והחברה והתרבות והאיכות של התרבות והאיכות שלנו כחברה". רשמים מהכנס פורץ הדרך שהתקיים השבוע בכנסת ושינה את כללי השיח

ואת הזוגיות והאינטימיות, לזה קוראים גאולה. ולשמוע קול כמו זה שמשמיעה תהילה, זה ממש קולה של כנסת ישראל במובן הרוחני של הביטוי. קולו של עם שנוצר לספר תהילת ה'.

לחזור לעתיד

פרשת תולדות שזורה בסיפורי נישואין; בתחילתה, באמצעה ובסופה (ע' הד חוזר, הרב יהודה שביב זצ"ל עמ' 45). תחילתה בנישואי יצחק ורבקה: "וַיְהִי יָצֵק בֶּן אֶרְבָּעִים שָׁנָה בְּקָרְתוֹ אֶת רַבְקָה... לוֹ לְאִשָּׁה" (כה, כ).

בסופה: "וַיֵּלֶךְ עִשׂוֹ אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מִחְלַת בֵּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֶבְרָהָם אַחֲזֵת נְכִיזֵת עַל נָשְׁיוֹ לוֹ לְאִשָּׁה" (כח, ט).

ובאמצעה: "וַיְהִי עִשׂוֹ בֶּן אֶרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת יְהוּדִית בֵּת בְּאָרֵי הַחֲתִי וְאֶת שְׁמֵת בֵּת אֵילָן הַחֲתִי" (כו, לד).

רש"י בעקבות חז"ל עמד על הניסיון המלאכותי של עשו לחקות במעשיו את מעשי אביו. לכל אורך השנים עשו ניצל את ההזדמנויות שנקרו בדרכו לקשרים אקראיים ובלתי מחייבים שפגעו בנשים וגם בגברים; "עשו היה נמשל לחזיר שנאמר (תהלים פ) יכרסמנה חזיר מיער החזיר הזה כשהוא שוכב פושט טלפיו לומר ראו שאני טהור כך אלו גוזלים וחומסים ומראים עצמם כשרים כל מ' (40=) שנה היה עשו צד נשים מתחת יד בעליהן ומענה אותם כשהיה בן מ' (40=) אמר אבא בן מ' (40=) שנה נשא אשה אף אני כן".

עשו הוא צייד. היחס שלו לנשים הוא כיחס הצייד לקורבנותיו. בדרכו למיסוד הקשר הזוגי שלו הוא רומס קשרים רבים אחרים ומותיר לבבות שבורים ומרוסקים. רק אז הוא בוחר למסד את חיי נישואיו, לאחר שנות הוללות ונהנתנות. כביכול, כמו אביו יצחק שהתחתן גם הוא בגיל ארבעים. אלא שיצחק אביו לעומתו, ממתין שנים רבות עד לקשר האחד הנכון, ושומר את עצמו אליו בנאמנות. דווקא מפני שהוא ממתין לקשר העתידי שבו הוא עוד יצחק, בלשון עתיד, הוא גם זוכה ומצחק עם אשתו האחת גם בהווה (כו, ח), עדות לממד הגאוליי-עתידי המתוקן שיש בקשר הזה.

תהילה כתבה: "זה הזמן לחזור אחורה, למה שהיה פעם..."

ואנחנו, בעקבות יצחק ורבקה, נדייק את דבריה מעט ונגיד שזוהי הבשורה של היהדות לעתיד האנושות כולה: זה הזמן לחזור לעתיד!

ראיתי אותו. וההחלטה הזאת גרמה לי לשקט פנימי ולמיקוד, בעיקר בהתפתחות האישית שלי".

עד החתונה

כאמור, אל הכנס הוזמנה תהילה בעקבות סרטון ויראלי שלה שבו הצהירה על החלטתה לשמור נגיעה כחלק מהבנה עמוקה של הנזקים שנוצרים כתוצאה ממגע טרם זמנו:

"בסרטון באתי ואמרתי שהחלטתי לשמור נגיעה עד החתונה, ובזכות הסרטון הזה אני גם פה... כשאת רווקה ואת יוצאת לחפש אהבה, את המקום הבטוח שלך בעולם, אז את חשופה. את חשופה למערכות יחסים שהמדד להצלחה הוא קודם כל משיכה. כי כשאנחנו הולכות לחפש אהבה או זוגיות בעולם של דייטים, המדד הוא משיכה. אם יש לי משיכה ממשיכים הלאה. אם אין לי משיכה אז אין למה להמשיך לדייט הבא..."

"אני לא באה לפה מהמקום הדתי, והרצון שלי זה כי נשים חילוניות ובחורות חילוניות, ישמעו את זה כשהן יוצאות לדייטים ויהיה להן את האומץ לבוא ולהגיד: 'השיח הוא האם אתה יכול להיות בעלי או לא, ואם אתה לא יכול להיות בעלי, אז אין בכלל לאן להמשיך. לא לדייט הבא ולא לשום מקום אחר. אני הולכת לחפש את בעלי. לא הולכת לחפש עוד איזה מישוה שישחק לי אותה כאילו הוא מעוניין בי עד שהוא יהיה מעוניין במישהי אחרת..."

"אז שמירת נגיעה היא לא רק עניין דתי בעיניי. והקונספט הזה של 'עד החתונה' הוא לא עניין דתי, הוא עניין נשי והערך שלנו כנשים בעיני זה לא רק ברמת הפרט אלא ברמת הכלל והחברה והתרבות והאיכות של התרבות והאיכות שלנו כחברה".

בנייר העמדה שהוציאה לרגל הכנס הוסיפה תהילה: "אשמח לתת את קולי לא חרדית, ולא כפמיניסטית או אנטי פמיניסטית אלא כאישה צעירה שמחפשת את האמת. והבינה שמודל הזוגיות שגדלנו עליו נכשל. זה הזמן לחזור אחורה, למה שהיה פעם..."

כשכנסת ישראל נותנת במה לכנס כזה, ולקולות כאלה, שמבקשים לשקם את התא המשפחתי

השבוע זכיתי להיות שותף בכנס יוצא דופן שהתקיים בכנסת. כנס שהיה מבחינתי רגע של גאולה. היה זה אך סמלי בעיניי, שמי שיובילו כנס גאולי שכזה יהיו נשים; יוזמות הכנס היו נשות הארגון "שוברות שוויון" בהובלתה של נעמה זרביב שפועלת עם חברותיה ללא לאות ובאנרגיות חיוביות ובלתי פוסקות לקידום שפה נשית ייחודית - "פמיניזם משפחתי": "להשמיע את קולן של הנשים תוך הדגשת ערכי הנשיות, האימהות והמשפחה". שיח אלטרנטיבי לזה הפמיניסטי הרדיקלי הרואה את "היחסים בין גברים ונשים כיחסי עוינות ומאבק".

את הכנס הובילה יו"ר השדולה למען האישה החרדית והדתית ח"כ לימור סון-הרמלך, שבאצילותה מביאה לחברה הישראלית קול נשי יהודי ייחודי, עדין ועוצמתי כאחד.

רבות וטובות נוספות הובילו את הכנס הזה שכותרתו הייתה "עד החתונה - הכנס להעמקת הקשר הזוגי", והבשורה שבקעה ממנו הייתה בעיניי כאמור - גאולית, חדשנית ופורצת דרך. מתוך שלל הדוברים שנשאו דברים בכנס הייתה אחת שדבריה, כך נדמה לי, בלטו במיוחד, ושלא היה אפשר להישאר אדישים אליהם. היא הוזמנה לכנס בגלל סרטון קצר שהעלתה לרשת החברתית לאחורונה ובו היא הכריזה שאף שאיננה אישה דתית, היא החליטה "לשמור נגיעה".

שמה של הדוברת הוא תהילה דבי, בת 34, יזמית ומנטורית להפרעת קשב וריכוז, מייסדת "מרכז תהילה", אומנית ואם חד-הורית לשני בנים. וכך היא פתחה את דבריה בכנס:

"אם היו מזמינים אותי לפני שנה לכנס הזה הייתי מתפוצצת מצחוק. מי אני שאדבר על זה... ברגע שהרצון שלי התבהר הבנתי שהחיים שלי משתנים בעקבותיו. ושנאי בעצם לא יכולה יותר לחזור ולעשות דברים שאולי היו נראים לי הגיוניים בעבר, כמו להכיר אנשים, ועל הדרך לזרום למערכות יחסים זמניות".

"ברגע שהחלטתי את זה, משהו בי נרפא. הערך העצמי שלי כאישה פתאום חזר ועלה, פתאום

יצחק והראה את אדנותו על הארץ. ובימי נקראה העיר על שם אחיזתו באדמת ארץ ישראל. "ועל כן שם העיר באר שבע עד עצם היום הזה". ללמד שהסכם על הארץ עושים מעמדה של אחיזה ושלטון על ארץ ישראל כמו יצחק אבינו.

1. שמואל ב,ה.
2. ילקו"ש רמז צה
3. בראשית כב,א.
4. בראשית רבה נד,ד.
5. בעלי התוספות כוכט,ט.
6. בראשית כולג.
7. כולג.

שלום. יצחק מדבר עמם בשפה שהם מכירים בשליטה ואחיזה גיאוגרפית בארץ. ומתוך שהוא בעמדה של כוח הם צריכים לו ולא הוא אותם. הם רוצים ברית והוא נותן רק שבועה. **התורה רומזת רעיון עמוק זה בשינוי קריאת שם העיר באר שבע. אצל אברהם נאמר ויקרא שם המקום באר שבע ואילו ביצחק נאמר באר שבע.** את משמעות ההבדל מסביר הספורנו. שבע בפתח זה מלשון שבועה. בימי אברהם נקראה העיר על שם השבועה והברית בין אברהם לאבימלך. אך שבע בסגול זה המספר שבע, שמייצג את שבעת הבארות שחפר

המשך המאמר מעמוד 3 של הרב טרבלסי < ואינה מחייבת את הדורות הבאים. שבועה נובעת משיקולי תועלת פרקטיים מעשיים. לפי השעה המקום היה נכון מצידו של יצחק לחיות כרגע בשלום עם אבימלך. אך חס ושלום לא ברית קבועה שתקבע ותעגן את זכויות הפלשתים בארץ ישראל. יתרה מזו, השבועה של יצחק מגיעה מעמדה של כוח ובעלות על הארץ. יצחק נאבק על הארץ וחופר בה בארות. אבימלך ועמו מבינים שיצחק מרגיש ומתנהג כבעל הבית. ולפני שהם יפסיקו להיות בעלי הבית הם צריכים לבקש ממנו ברית

בשלות רגשית ונפשית בנישואין

דניאל ונעמה, הורים לתינוק בן חצי שנה. הם התחילו את חיי הנישואין באהבה גדולה. דניאל המשיך את הבילויים החברתיים ולנעמה זה לא הפריע, עד ש... נעמה ילדה. הוא הרגיש שהחיים שלו נגמרו. הוא התקשה לוותר על היציאות עם החברים. הוא כעס כשנעמה ביקשה עזרה והגיב בתסכול שהיא "מקלקלת לו את החיים", כדבריו. נעמה לעומת זאת, שהתה בעומס תמידי. "אני עושה הכל לבד והוא עוד מצפה שארחם עליו. כשהיינו רק שנינו, פרגנתי לו. אבל עכשיו, אני קורסת והוא עוד בא אלי בטענות שלקחתי לו את החופש שלו..."

בפגישות שלנו, נחשף הפער ביניהם: דניאל גדל כילד זקונים מפונק. הוא לא נדרש לגלות אחריות רגשית או תפקודית וההורים עשו בשבילו הכול. הוא היה יוצא להסתובב עם "חברים", ללא הגבלות, כך שלא ידע להתמודד עם גבולות. לעומתו, נעמה גדלה כבת להורים גרושים, כך שלמדה מגיל צעיר שעליה להסתדר לבד, תוך שהיא מרגישה שהחיים כבדים עליה. עכשיו כשהם הורים, נעמה מרגישה בדידות ושהיא האחראית היחידה על ההורות. דניאל אינו שותף איתה כבן זוג ואינו נוטל חלק בהורות, כפי שהיא מצפה. דניאל מרגיש שנלקחה ממנו היכולת "ליהנות מהחיים". לכן הוא עוזר קצת כשאין לו ברירה "ובזכות" העזרה, הוא מרשה לעצמו לצאת לחברים ומשאיר את אשתו מתוסכלת ועצובה. האינטראקציה ביניהם הייתה כשל אמא ונער מתבגר ולא באמת כבני זוג, עם שיוויון ערך, אחריות ומחויבות משותפת.

מבעלה. מילוי צרכים נפשיים בין בני זוג, שונים ממילוי צרכים הוריים. או גבר שאין לו אחריות אישית על עצמו, כי לא ראה דוגמא אישית מהוריו, עלול לברוח ממחויבויות. לא כי לא אכפת לו, הוא אדם טוב, אבל אין לו מושג כיצד לקחת אחריות רגשית על אשתו וילדיו. הוא אוכד עצות ועלול לצעוק על ילדיו שיעזבו אותו בשקט או שילכו כבר לישון וכד', במקום להכיל, לכוון ולהדריך שזה תפקיד הורי. הוא לא באמת הורה מבחינה נפשית, אלא ילד בגוף של מבוגר.

מתי הפערים מתגלים בין בני הזוג? לדוגמא:

- כשנולד ילד, כמו במקרה של דניאל ונעמה.
- כאשר ישנם שינויים בחיים. כמו התחייבויות למשפחה ו/או לקניית בית.
- כשאחד מתפתח מבחינה נפשית ורגשית והשני תקוע באותו דפוס רגשי.
- כשנוצר משבר לא צפוי. כגון מחלה, פיטורים מהעבודה וכד'.

כדי שמערכת הנישואין תהיה בריאה ונינוחה, חשוב שבני הזוג יהיו קשובים לדפוסים הרגשיים בילדותם ושכל אחד מהם ייקח אחריות אישית להשלמת החוסר הרגשיים מילדות ומגיל ההתבגרות. נישואין אינם נבנים רק על אהבה ומשיכה. כשיש בשלות רגשית שיש בה מחויבות - הבשלות מתפתחת, דרך האתגרים האמיתיים שהחיים מזמנים. חוסר בשלות, אינה גזרת גורל. חשוב לעצור, להקשיב פנימה, לזהות את הדפוסים הרגשיים השליליים שמנהלים את הקשר וללמוד כיצד יוצאים מהם. כי כשיש לאדם זוגיות עם עצמו - הזוגיות בנישואין טובה ומהנה.

דניאל לא באמת אנוכי. הוא פועל מתוך הילד שעדיין לא למד להתמודד. לכן, קושי - מהווה בשבילו איום. דרישה - מתפרשת בעיניו כביקורת, ואז יש לו "סיבות טובות" להתנגד ולקעוס עליה. הוא לא פיתח יכולת פנימית לחיות במורכבות רגשית: להתבונן ברגשותיו וברגשות של אשתו ולהכיל את שניהם, מתוך הבנה וקבלה.

נעמה לעומת זאת, מונעת מאמונה בסיסית שגדלה עליה ש"אף אחד לא יהיה שם בשבילי באמת". היא ציפתה שלפחות הוא, כבן זוג אוהב, יראה אותה ויהיה בשבילה בכל מצב. לכן כשבעלה מתנגד לבקשותיה, או שעושה את המינימום, היא מרגישה בודדה. כדי להחזיר אותו אליה, היא מתקיפה אותו במילות גנאי, מאשימה אותו בחוסר בגרות, מה שמרחיק אותו עוד יותר ממנה. נעמה מרגישה חוסר אונים, מוזנחת ועצובה.

אמנם דניאל ונעמה הם זוג צעיר שחוסר הבשלות ניכר מאד בזוגיות שלהם. אך מניסיוני, ישנם זוגות שנשואים גם שנים רבות ועדיין חסרים בשלות נפשית ורגשית. יש שמתחתנים ומרחיבים את המשפחה, כשבילדותם, לא לימדו ולא הדריכו אותם כיצד להתנהג באחריות ובמחויבות אישית. לכן הם מתקשים באחריות ובמחויבות זוגית, בבגרותם. מי שמנהל אותם, הוא "הילד הפנימי". לדוגמא: אשה בוכה ואפילו היסטורית, על כך שבעלה לא מספק את צרכיה הנפשיים הבסיסיים. היא זקוקה להם באופן נואש ולכן גם דורשת ממנו, מפני שהיא אינה יודעת כיצד לספק לעצמה את צרכיה ולהיות עצמאית. "הילדה הפנימית" שלא קיבלה מענה נפשי מהוריה, דורשת עתה בבגרותה, השלמה

חינוך עד הלב

אורית דהן
מנהלת נועם בנים
ומאמנת רגשית זוגית

orittguvot@gmail.com

מתלוננים על הילד שלי...

פרשת תולדות מפגישה אותנו עם סוגיות בחינוך ילדים. אין לנו מידע כיצד התמודדו יצחק ורבקה עם גידול אחים תאומים שהשוני המהותי ביניהם בלט עוד מבטן אימם.

גם אברהם אבינו מתמודד עם יצחק וישמעאל וההכרעה האלוקית הינה הפרדה. רבקה באה מבית מורכב והיא "כשושנה בין החוחים". האתגר הוא של רבקה להתמודד עם מרחב הגידול שלה מבלי לוותר על עצמה.

אנו ההורים בוודאי מתמודדים עם סוגיות חינוכיות מרגע שהילד בא לעולם. ככל שהילד גדל ומרחיב את האינטראקציה שלו עם בני גילו, ההתמודדות גדלה. כהורים, הרגע שבו אנו נדרשים להתמודד עם משוב חיצוני, או גרוע מכך - תלונה - על התנהגות ילדינו. עלול להיות עבורנו מטלטל. האינסטינקט ההורי להגן על הצאצא מתנגש בצורך להבין את המציאות ולפעול באופן חינוכי נכון. ניתן לתאר את התהליך שעובר על ההורה כתהליך בעל שלושה שלבים. השלבים הרגשיים שכל הורה עובר, ולצד זה את המלכודות החינוכיות האפשריות.

1. השלב הראשון: הקשבה, איסוף נתונים והבנת תפקידו

השלב הנכון והבוגר הוא הקשבה אקטיבית. המטרה בשלב זה היא להפריד בין העובדות לרגשות ולהבין לעומק את האירוע:

• מה באמת קרה? לשמוע את הסיטואציה מנקודת מבט חיצונית (מורה, הורה אחר, מנחה).

כאשר הקושי הרגשי גובר, הורה עלול לבחור בפתרון שאינו דורש שינוי מהותי או פנימי מהילד או מהמשפחה, אלא מחפש שינוי סביבתי מידי. זוהי מלכודת שנובעת מאי-הכלה וחרדה.

דוגמאות ל"שינוי חיצוני" והחיסרון החינוכי:

- החלפת מקום/מסגרת - מלמדת את הילד לברוח מהקושי במקום להתמודד איתו.
- האשמת אחים - מונעת מהילד לקחת אחריות ("אם המורה הייתה אחרת, זה לא היה קורה").
- ביטול אירועים/הפרדה חברתית - פתרון מידי שאינו מטפל בשורש הבעיה הרגשית או החברתית של הילד.

- פעולה אימפולסיבית - מחליפה עבודה רגשית עמוקה בפעולות שטחיות המרגיעות את חרדת ההורה, אך לא את הילד.

הדגש החינוכי העיקרי כאן הוא: כאשר הורים משקיעים את רוב האנרגיה שלהם בשינוי חיצוני, הם למעשה מחמיצים הזדמנות פז לחינוך אמיתי. הקושי של הילד (התלונה) הוא לרוב סימפטום שדורש טיפול פנימי, כלים חדשים או תמיכה רגשית. שינוי חיצוני, גם אם הוא מרגיע את ההורה לטווח קצר, אינו מחזק את יכולת ההתמודדות של הילד. האתגר שלנו כהורים הוא להתגבר על הפגיעה הרגשית שלנו, ולנווט חזרה לשלב הראשון: לקחת אחריות על תפקידנו ולעבוד עם הילד על הליכה הפנימית, שתאפשר לו לפעול נכון בכל סביבה שימצא בה.

• מה תפקיד הילד בסיטואציה? לנסות לזהות את הכוח המניע להתנהגות (הסכול, צורך בקשב, קושי חברתי).

• מה תפקידנו ההורי? לבדוק אם יש דפוס חוזר, האם הילד משקף מצוקה בבית, או האם עלינו לצייד אותו בכלים חברתיים או רגשיים להתמודדות.

בשלב זה, האנרגיה מופנית פנימה - אל הילד, אל המנגנונים הפנימיים שלנו כהורים, ואל דרכי הטיפול.

יכול להיות שכל העניין נובע מפרשנות שונה לאירוע ואם רק נקשיב ונקיים שיח בין כלל המעורבים נוכל לתת לילד כלים איך ניתן להתקדם ולפתור את המצב שנוצר.

2. השלב השני: הקושי הרגשי והצורך בהגנה

הרגע שבו הורה מקבל תלונה על ילדו הוא רגע של פגיעה נרקסיסטית. התלונה אינה רק על הילד, אלא היא מאיימת על תחושת המסוגלות ההורית שלנו ועל הדימוי שלנו בעיני עצמנו ובעיני החברה.

• התגובה האוטומטית: כעס, הכחשה, או התקפת נגד. "הילד שלי לא כזה", "הם מגזימים", "אני הורה טוב, לכן הילד שלי לא יכול לעשות דבר כזה".

• הקושי להכיל: הורים רבים מתקשים "להכיל את האירועים" כיוון שהכלה משמעה להכיר באפשרות שהילד שלהם, ובהכרח גם הם כהורים, זקוקים לעזרה או לשינוי.

3. השלב השלישי: הפניית האנרגיה לשינוי חיצוני (מלכודת ה"תיקון המהיר")

ותור בשעת מריבה

ילדים יקרים, שלום!

בפגישת תולדות מספר על יצחק אבינו, שהיה רועה צאן וגם חפר בארות מים. בזמן שיצחק גר בגרר, הוא חפר כמה בארות, אבל הרועים של גרר רבו אתו וטענו שהמים שיכים להם.

מה עשה יצחק? במקום לריב, הוא פשוט הלך למקום אחר וחפר באר חדשה. כאשר גם על הבאר הזאת רבו, הוא שוב התרחק וחפר באר אחרת, עד שבסוף מצא מקום שקט וטוב.

יצחק למד אותנו שיעור חשוב מאוד: לפעמים עדיף לוותר ולהתרחק מהמריבה. זה לא אומר שאנחנו חלשים - להפך! זה מראה שאנחנו חכמים וחזקים. בזכות הוותר שלו, יצחק הצליח למצא בסוף מקום טוב יותר, וכלם כבדו אותו.

גם אנחנו, כשמישהו מריז אותנו או רב אתנו, יכולים לזכר את יצחק אבינו ולבחור להתרחק מהמריבה. זו לא בוששה לוותר ולפעמים דווקא כך מרויחים יותר!

יש, ערוץ הילדים

שאלות בפרשה

1. מי אמר: 'הקול קול יעקב, והידיים ידי עשוי'?
2. האם יצחק הבין בסוף שיעקב קיבל את הברכות במקום עשוי?
3. מה רצה עשוי לעשות ליעקב לאחר ששמע שלקח את ברכתו?
4. מה בקשו יצחק ורבקה מיעקב לעשות? מדוע?
5. לאן הלך יצחק כאשר היה רעב בארץ?
6. מי היה 'איש תם יושב אוהלים'?

מצאו למה התמונות רמזות

חידה

בשמה היא כיהודייה אך היא אשת הרשע.
מי היא?

באתר ערוץ מאיר לילדים תוכלו למצוא אלפי פרקי צפייה לילדים, בעשרות תוכניות וסדרות מרתקות, ערכיות וחינוכיות!

תמונות השמות

מה יותר קשה מיהלום? לשלם עליו ...
איש אחד הביא עז לבית. נחרדה אשתו:
מה אהיה עם הריח? אמר לה: לא נורא היא תתרגל ...
אם עוגת שוקולד עשויה משוקולד ועוגת גבינה עשויה מגבינה, צמה עשויה עוגת שיש?

הבריאה

מאת יוסי שחר.

להזמנת סדנאות קומיקס: 0549-256994

השפס שלו הוא בדיק ברוחב הגוף שלו, כדי לדעת אם הוא יכול לעבור במקום צר

רוחב 25 ס"מ, מצויין לגיזרה שלי

חתולים יכולים לסובב את אוזניהם 180 מעלות - כמו מכ"ם חי

אני שומע שנפתחת פחית טונה בקומה השלישית

החתול יכול לקפוץ 6 י9 מגובה - זה כאילו אדם יקפוץ לגובה של 3 קומות

אל תנסו להתחרות מולי

שיווי המשקל שלו מושלם, שהוא יכול לנחות על ארבע תמיד אפילו מגובה רב

קרקס? חובבנים!

חתולים יכולים להיזו את האוזניים שלהם כל אחת בנפרד! לכן אם רואים לפעמים חתול עם אוזן אחת קדימה ואחת אחורה - זה אומר שהוא מסוין לשני כיוונים בו זמנית!

הידעת?

על הידיעות העליונות אין מקום לשאול מהיכן יודעים אותן. כשמוצאים בקרב הנשמה רוח עליון, ואוצר ידיעות מסודרות, מתאימות זו לזו, זהו היותר עליון שבבירורים. כל הידיעה הבאה מתוך מחקה אינה כי אם אמצעי איך להגיע לידיעה עליונה זו, שהנשמה מפכה מקרב עומק עמקים שלה. האמצעי היותר מוכשר לבוא למידה עליונה זו, הוא דביקות בד' בכל כת, והגיון רזי תורה.

שמונה קבצים ב, כו

על סדר היום הרב שלמה אבינר

ג'ו'ג'. לאחר מכן חשבו שסטאלין הוא גוג משום שנולד בג'ו'ר'ג'יה וכו'... כמוכן, דברים אלו מתאימים רק לשולחן פורים. אלא גוג מלך מגוג הוא לא מיישהו מסוים, אלא זהו תואר. על כל פנים, מלחמת גוג ומגוג מתוארת ביחזקאל ל"ח מלחמה שכל אומות העולם יצאות למלחמה נגדנו, וב"ה אנחנו מנצחים. כתוב בפירוש רבי יצחק קרא על התנ"ך, שמלחמת גוג ומגוג היא מפני שהקמנו לעצמנו מלכות. כלומר מלחמת גוג ומגוג באה להחריב את מדינת ישראל. לכן ברור שזו מלחמת גוג ומגוג.

הרב חגי לונדין ר"מ במכון מאיר

פרשת תולדות התקבלה כשבת גוש קטיף. חבל ארץ פורח באזור גרר המקראית שהוחרב בסתמיות ובציניות. את החשבון הלאומי שילמנו כולנו בשמחת תורה תשפ"ד. את החשבון האישי נעשה בכך שנקה את עצמנו מן העשויות ומן הפלישתיות. נחפור שוב את הבראות, נקרא להם בשמות שקראו להם אבותינו. עוד נשוב לגוש קטיף; עוד ירחיב ה' לנו; עוד נמצא באר מים חיים.

שבת תולדות: שבת גוש קטיף

**"וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהוּא וַיִּמְצָא בְּשָׂנֵה הַהוּא
מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה'**

לאחר עשרים שנות גלות מנחלת אבותינו, גוש קטיף יבנה ויכונן, ושנתיים מלחמה של עיקשת בעזה, חיילי צבא הגנה שוב ממשכים את הציווי האלוקי לאברהם אבינו: 'לך לך... אל הארץ אשר אראך'. חז"ל דורשים שהליכות זו בדרומה של ארץ ישראל, היתה כדי שהארץ תהיה נוחה להיכבש ע"י בניו לעתיד לבוא. וכן ישיבתו של יצחק אבינו היתה באזור חאן יונס בגרר, שעד היום ישנה שכונה ערבית בשם 'גררא'.

לאורך כל ההסטוריה מימי התנ"ך ואילך, עזה ובנותיה וגוש קטיף וכל בנותיו, קיבלו את בניה של הארץ הזאת בעליות וירידות של ההתיישבות.

העלאת המודעות לחבל עזה כארץ ישראל לאורך כל הדורות, מגדילה את החפץ הפנימי של האומה לעמוד על מעמדה להמשך מפעל ההתיישבות בחבל עזה, לאחר המשבר של הגירוש מגוש קטיף ואכילת הפירות הבאושים של תוכנית זאת בשמחת תורה לפני שנתיים.

בפרשת תולדות נקרא על יצחק אבינו והתיישבותו בגרר, וניווכח שעם ישראל ממשיך חיים טוב בעולם וחופר בארות מים חיים לעומת סתימת בארות ע"י הפלשתים...

יש כוח לכל הפועלים עם א-ל להשבת בנים לגבולם.

בברכת התורה העם והארץ

גבי קדוש

רב גני טל לשעבר

יגאל קמינצקי

רב גוש קטיף לשעבר

מלחמת גוג ומגוג

שאלה: האם מלחמתנו היא גוג ומגוג עליה ניבאו הנביאים?

תשובה: יש שלוש שיטות: א. אנחנו פטורים ממלחמת גוג ומגוג, כי סבלנו הרבה מאוד במשך הגלויות, במיוחד בשואה. ב. מלחמת גוג ומגוג מחכה לנו בלי שאנחנו יודעים מי היא, כדברי הרמב"ם בהלכות מלכים פרק יב, שכל הדברים שבימות המשיח לא נדע איך יהיו עד שיהיו. ג. מלחמתנו היא מלחמת גוג ומגוג, והכוונה מלחמת השחרור שנמשכת עד היום. הכל זו אותה מלחמה. הדברים מבוארים באריכות בספר התקופה הגדולה

לחפור שוב את הבראות

בפרשת תולדות אנו נפגשים עם הפלשתים שיושבים בסביבות גרר (אזור עזה של היום). הפלשתים, שמוצאם בכלל מ"כפתור" (האי כרתים) פולשים לארץ לא להם ומתיישבים בערי החוף הדרומיות. התכונה המאפיינת אותם על פי חז"ל היא ציניות (עבודה זרה יח: "פלשתים ליצינים הם") מלשון "מבוי מפולש" (פתוח מכל צדדיו) - תרבות ללא גבולות ומעצורים.

לפלשתים יש תפקיד בחיים - לסתום את הבראות שחפרו אברהם ויצחק. כאשר אדם מלא בתחושת סתמיות וריקנות בחיים הוא סותם בציניות בארות שחפרו אחרים, ומונע גם מעצמו מים חיים. הם רואים את ההצלחה של יצחק ויקנאו אותו פלשתים. הרד"ק מסביר שהפלשתים אמרו ליצחק "גם לך גם לנו לא יהיה". או בלשוננו של הרש"ר הירש "סתמו את הבראות בשמחה לאיד".

בהתאם לזאת יש עוד מאפייני של הפלשתים: הם נלחמים בלאומיות עם ישראל. הפלשתים יכולים לסבול איכשהו שהיהודים חיים באופן מבודד, מושפלים ומדוכאים; אולם כאשר היהודים הופכים לאומה חזקה עם כלי מגן - הקנאה מוציאה אותם מדעתם: "וחרש לא ימצא בכל ארץ ישראל כי אמרו פלשתים פן יעשו העברים חרב או חנית" (שמואל יג, יט).

הפלשתים ינאים, שמכנים עצמם כך על שם הפלשתים הקדומים (למרות שכמוכן אין שום קשר גנטי) מתמחים בסתימת בארות. הם יחריבו את חבל גרר - גוש קטיף - ויהפכו חקלאות פורחת לשממה. יביטו בהצלחה של מדינת ישראל ויוריקו מקנאה; הם עוד יסבירו בציניות שזה "מאבק נגד הכיבוש".

מול הפלשתים ניצב יצחק. הפלשתים מנסים לקחת את "אחותו", סותמים את הבראות ללא סיבה, ואז, בציניות מדהימה, אבימלך מלך פלשתים ופיכול שר צבאו מספרים לו ש"עשינו עימך רק טוב". יצחק לא מתרגש מהם אלא חופר שוב את הבראות. הוא מתגבר ומקים מחדש את כל הישועים שהוחרבו בסתמיות.

לא פשוט לחפור בארות שסתמום פלשתים. בפעם הראשונה הוא לא מצליח, ולכן קוראים לבאר "עשק" מלשון עושק; בפעם השנייה הוא שוב לא מצליח ולכן קוראים לבאר "שטנה" מלשון שטנה; בפעם השלישית הוא מצליח וקורא לבאר "רחובות" מלשון הרחבת החיים - "כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ".